УДК 811.112.2
DOI: 10.32342/2523-4463-2020-2-20-31

Н.В. РИБАЛКА,
асистент кафедри іноземної філології, українознавства
та соціально-правових дисциплін
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті аналізується мнемотехніка як надійний механізм для запам'ятовування точної інформації і навчання мови в цілому.

Наукова основа цієї техніки обертається навколо нейробіології і її впливу на навчання. Дослідники виявили, що чим більше зв'язків і асоціацій можна встановити між новою інформацією та інформацією, яка існує в мозку, тим вище здатність мозку згадати цю нову інформацію.

Встановлено, що пам'ять – це система, яка функціонує за певними законами і правилами. При цьому мозок запам'ятовує не самі образи, що виникають у голові, а зв'язки між декількома образами. Процес генерації здійснюється відповідно до зафіксованих зв'язків за наявності певних стимулів. Залежно від стимулу, чи то місце, слово, картинка або навіть літера, існують відповідні методи мнемотехніки: лінгвістичний метод, просторовий, зоровий, або візуальний, словесний, або вербальний, та метод фізичних реакцій.

Сучасні дослідження пам'яті ясно показали, що мнемоніка може бути потужним інструментом у вивченні певних даних, наприклад, запам'ятовування списку конкретних об'єктів.

Мнемоніка включає в себе безліч форм, які можна ефективно використовувати при вивченні різних предметів і з учнями різних здібностей.

У статті наголошено на тому, що використання мнемотехніки необхідне, по-перше, тому, що теорія мнемотехніки реалізується на практиці і дозволяє побачити позитивний результат; по-друге, застосування мнемоніки доцільне з точки зору психологічних, вікових, предметно-методичних особливостей студентів; по-третє, найчастіше мнемотехнічний матеріал знаходить відгук у студентів, сприяє розвитку їхнього інтересу до іноземної мови, активізації мислення, підвищенню успішності; по-четверте, мнемонічний матеріал допомагає економити час при вивченні нових слів або складних граматичних конструкцій. Використання мнемотехніки істотно підвищує рівень збереження в пам'яті завченої інформації порівняно з іншими методами навчання.

Ключові слова: мнемотехніка, мнемоніка, мнемонічні прийоми запам'ятовування, лексична інформація.

В статье анализируется мнемотехника как надежный механизм для запоминания точной информации и обучения языку в целом.

Научная основа этой техники вращается вокруг нейробиологии и ее влияния на учебу. Исследователи обнаружили, что чем больше связей и ассоциаций можно установить между новой информацией и информацией, которая существует в мозге, тем выше способность мозга вспомнить эту новую информацию.

Установлено, что память – это система, которая функционирует по определенным законам и правилам. При этом мозг запоминает не сами образы, возникающие в голове, а связи между несколькими образами. Процесс генерации осуществляется по зафиксированным связям при наличии соответствующих стимулов. В зависимости от стимула, будь то место, слово, картинка или даже буква, существуют соответствующие методы мнемотехники: лингвистический метод, пространственный, зрительный, или визуальный, словесный, или вербальный, и метод физических реакций.

© *Н.В. Рибалка, 2020*

Современные исследования памяти ясно показали, что мнемоника может быть мощным инструментом в изучении определенных данных, например, запоминание списка конкретных объектов.

Мнемоника включает в себя множество форм, которые можно эффективно использовать при изучении различных предметов и с учениками разных способностей.

Отмечено, что использование мнемотехники необходимо, так как, во-первых, теория мнемотехники реализуется на практике и позволяет увидеть положительный результат; во-вторых, применение мнемоники целесообразно с точки зрения психологических, возрастных, предметно-методических особенностей учащихся; в-третьих, чаще всего мнемотехнический материал находит отклик у учащихся, способствует развитию их интереса к иностранному языку, активизации мышления, повышению успеваемости; в-четвертых, мнемонический материал помогает экономить время при изучении новых слов или сложных грамматических конструкций. Использование мнемотехники существенно повышает уровень сохранения в памяти заученной информации по сравнению с другими методами обучения.

Ключевые слова: мнемотехника, мнемоника, мнемонические приёмы запоминания, лексическая информация.

Володіння іноземною мовою передбачає в першу чергу знання не стільки граматики або фонетики, скільки лексики і принципів словотвору. Лексичний матеріал – це необхідний компонент комунікативної діяльності: говоріння, читання, письма та аудіювання. Проблема навчання лексиці є важливим аспектом у вивченні мови, що потребує і зусиль на практиці і нових досліджень. У своїй навчальній і повсякденній діяльності людина стикається з величезною кількістю іншомовної інформації, з необхідністю застосування комунікативних іншомовних навичок у спонтанних і спланованих ситуаціях. Основними проблемами виявляються нестача словникового запасу, невміння застосувати лексичний матеріал у ході комунікації, нездатність співвіднесення конкретної лексичної одиниці з іншими лексемами, складність при виборі і вживанні лексичної одиниці при побудові висловлювання, а також сприйняття її значення в контексті.

Крім того, ті, хто вивчає іноземну мову, часто стикаються з проблемою швидкого забування щойно вивчених слів. Щоб якось вирішити цю проблему, вчені спробували розглянути різні способи вивчення лексики.

Дослідженням пам'яті, її процесів, особливостей розвитку займалися вчені Л. Виготський [3], Л. Занков [6], П. Зінченко [8], А. Лурія [12], С. Рубінштейн [15] та ін.

У свою чергу, мнемонічні прийоми досліджували та класифікували такі вчені, як І. Томпсон [20], Р. Оксфорд [18], А. Бадделі [1].

Кінець XX ст. ознаменувався бурхливим розвитком прийомів запам'ятовування і появою нових мнемонічних систем. У нашій країні відомі такі системи: «Ейдетика» (І. Матюгін) [13], система розвитку пам'яті Самвела Гарібяна [4], «Джордано» (В. Козаренко) [9], «Мнемотехніка» (М. Зіганов) [7], «Суперпам'ять» (Е. Васильєва і В. Васильєв) [2]. Також великий внесок у розвиток мнемотехніки зробили такі зарубіжні вчені: Д. Лапп [11], Р. Солсо [14] та ін.

Виявилося, що мнемонічні прийоми, які також називають методами, вельми ефективні для вивчення лексичних одиниць. Однак вони не надто глибоко вивчені, і викладачі, як правило, не знають про їх ефективність і не вміють їх застосовувати. У цій роботі зроблено спробу обговорити мнемонічні прийоми більш детально, чим і підтверджується **актуальність** теми дослідження.

Мета дослідження: вивчити особливості застосування мнемотехніки в процесі введення та активізації нового лексичного матеріалу на заняттях з іноземної (німецької) мови.

Вивчення іноземної мови пов'язане з великою розумовою працею. Проблема багатьох студентів полягає в тому, що вони не розуміють того, що вчать, і не знають, як швидко запам'ятати ті чи інші поняття. Для того щоб вивчити іноземну мову, необхідно не тільки запам'ятати окремі слова, мовні звороти, граматичні правила і винятки, але і навчитися правильно використовувати їх.

Наш мозок отримує інформацію з різних джерел і за допомогою різних органів чуття – зору, слуху, нюху, смаку і дотику. Пам'ять на слова – це вербальна і словесна пам'ять, пам'ять на образи – образна пам'ять, на рух – рухова, пам'ять на емоції і почуття – емоційна

і т. д. Отже, потрібно працювати над технікою запам'ятовування. Використовуючи прийоми мнемотехніки, можна ефективно запам'ятати досить велику кількість нових слів і граматичних правил за мінімальний час.

Слово «мнемонічний» походить від грецького «mnemonikon» – мистецтво запам'ятовування. Саме пам'ять має визначальний вплив на оволодіння лексикою і граматикою. Як відомо, існує два основних види пам'яті: короткочасна і довготривала. Короткочасна пам'ять зберігає оброблювану інформацію (нове слово, яке ми зустрічаємо вперше). Вона швидко запам'ятовує, але утримує інформацію дуже короткий час через невелику місткість. Довготривала ж пам'ять, навпаки, має необмежену місткість зберігання, але запам'ятовує інформацію відносно повільно. Завданням вивчення і навчання лексики є передавання лексичної інформації з короткочасної пам'яті в пам'ять довготривалу.

Дослідженням пам'яті, її процесів, особливостей розвитку займалися багато науковців, які у своїх працях дали характеристику тих розумових процесів, які служать опорою запам'ятовування, джерелом його значно високої продуктивності.

Деякі вчені, наприклад Л. Жизнєвська, порівнюють нашу пам'ять із системою метрополітену, вважаючи, що інформація, яка зберігається в нашому мозку, пов'язана різними способами [5]. Відповідно, між словами встановлюються найрізноманітніші зв'язки – сильні та слабкі. Основним способом передавання лексичних одиниць з короткочасної пам'яті в довготривалу і створення міцного зв'язку є пошук деяких елементів у словниковому запасі, до яких можна прикріпити нову лексичну одиницю. Мнемонічна методика дозволяє навчити встановлювати зв'язки між новою інформацією в навчанні і вже наявними у студентів знаннями.

Мнемотехніку можна визначити як «сукупність прийомів і способів, словесних або зорових за своєю природою, які сприяють поліпшенню запам'ятовування і активізації інформації, що зберігається в пам'яті» [7]. Мнемонічні прийоми ефективно допомагають нам в процесі запам'ятовування.

Якщо якийсь матеріал вводити таким чином, що він укладається або співвідноситься за змістом з чим-небудь уже відомим, він буде утримуватися в пам'яті досить тривалий час і досить легко з неї вилучатися за допомогою словесних або зорових асоціацій. Іншими словами, використовуючи мнемонічні прийоми, викладачі можуть пов'язувати нову інформацію з інформацією, яка вже є у студентів у їх довготривалій пам'яті.

При вивченні слів їх використовують для встановлення зв'язку між словом і будь-якою вже вивченою інформацією за допомогою певної образності або групування. Можна припустити, що доцільність мнемонічних прийомів виправдана і що вони допомагають швидше запам'ятовувати і згадувати завдяки інтеграції нового матеріалу в уже наявні знання. Мнемотехніка ефективна у будь-якому віці, але особливо допомагає людям із низьким рівнем знання мови, оскільки їм більше доводиться займатися роботою, що вимагає від них запам'ятовування інформації та активізації її в пам'яті [10].

Мнемонічні прийоми дослідники класифікують по-різному. Наприклад, І. Томпсон поділяє мнемонічні прийоми на п'ять класів: лінгвістичні, просторові, зорові, вербальні і методи фізичної реакції (відгуку) [20]. Р. Оксфорд, з іншого боку, виділяє чотири основні методи, а саме: створення уявних зв'язків, використання образів і звуків, повторення пройденого і застосування дій [18]. Нарешті, А. Бадделі вважає, що мнемонічні засоби поділяються на методи зорових і словесних образів [16]. Спираючись на класифікацію І. Томпсона, розглянемо більш детально різні класи мнемоніки та методи і техніки вивчення вокабуляру, які передбачає кожен з них.

А. Лінгвістична мнемоніка

1. ***Метод стрижневого слова***. За допомогою методу стрижневого слова непов'язані між собою слова можна легко запам'ятати, якщо пов'язати їх із лексикою, яка легко запам'ятовується і яка є свого роду стрижнем або зачіпкою. Найпопулярнішою серед безлічі стрижневих опорних систем є римування предметів з числівниками від 1 до 10, наприклад:

Eins, zwei, Polizei
drei, vier, Offizier
fünf, sechs, alte Hex
sieben, acht, gute Nacht!
neun, zehn, auf Wiedersehen! (neun, zehn, schlafen geh'n)

2. ***Метод «ключових слів».*** Суть цього методу полягає в тому, що іноземне слово, особливо довге і важке, запам'ятовується в парі зі словом рідної мови, що звучить схоже, наприклад: німецьке слово *die Reise* (подорожувати) – дуже схоже на українське слово *рейс*, звідси асоціація: *подорожувати – літак – рейс*; слово *der Winter* (зима) схоже на українське *вітер*: взимку дме вітер; *rot* – червоний як *рот*; *flott* (швидкий) як літак Аерофлоту; *die Dose* – жерстяна банка (з колою) – моя щоденна «*доза*».

3. ***Метод «зачіпок»,*** що дозволяє знаходити спільні корені, буквосполучення, букви в німецьких і російських/українських словах, наприклад: *(bau)en – будувати, (schmeck)en – смакувати, (prob)ieren – пробувати, (drück)en – натискати,* (*tanz)en – танцювати, (kost) en – коштувати, das Album – альбом.*

4. ***Метод звукових асоціацій слів.*** Якщо, наприклад, англійське слово починається з s + приголосна, то, прибравши її, ми легко можемо перекласти його, навіть не заглядаючи в словник, наприклад: *S-crew – крутити, S-plash – плеск, S-mall – маленький, S-tress – тряска, S-kate – кататися, S-creen – екран.*

Аналогічні приклади можна навести і з німецької мови: *der O-bus – тролейбус, die U-bahn – метро.*

Б. Просторова мнемоніка

1. ***Метод локусів.*** Метод локусів є найстарішим мнемонічним прийомом. Використання цього методу передбачає, що ми уявляємо собі дуже добре знайоме місце, наприклад, простору будівлю, житлову кімнату, вітальню, предмети, що розташовані в цих кімнатах, тощо, а потім створюємо асоціацію між кожним новим словом і будь-якою частиною цього місця. Потім ці слова або образи, за якими запам'ятовується мова, подумки розміщуються в різних місцях будівлі. Щоб відтворити те, що запам'яталося, потрібно відвідати всі ці місця по черзі і з кожного «забрати» те, що було покладено на «зберігання». Замість будівлі можна використовувати також добре відомий шлях, наприклад, до свого дому. Оскільки досвід у різних людей різний, тому й образи можуть відрізнятися.

2. ***Просторове групування***. Зміст цього методу полягає в тому, що замість написання слів колонкою, студентам пропонується будувати геометричні фігури, наприклад, трикутники. Коли вони записують слова у фігурах, вони їх згадують легше, адже запам'ятовуючи фігуру, вони запам'ятовують написані на її сторонах слова.

3. ***Пальчиковий метод***. Студентам пропонується провести асоціативний зв'язок між словом і пальцем руки. Цей метод особливо допомагає початківцям запам'ятати числівники, назви днів тижня і місяців року.

В. Зорова (візуальна) мнемоніка

1. ***Зображення.*** Зазвичай нові слова поєднують з їх визначеннями або еквівалентами. Однак вони краще запам'ятовуються, якщо їх поєднувати з картинками. Предмети і картинки можуть полегшити згадування слова. Значення слова можна вивести не тільки з вербальної мови. Картинки і предмети можна використовувати не тільки для введення значення та інформації, а й для підвищення мотивації та інтересу учнів. Картинка може зробити сенс слова більш зрозумілим. Використання цього методу можна також супроводжувати тлумаченням значення слова. Однак використовувати цей метод можна з певними словами. Він найкраще підходить для людей з елементарним і незначно просунутим рівнями володіння мовою.

2. ***Техніка візуалізації або образності значень слів або змісту правил***. Цей метод дозволяє замість використання реальних картинок візуалізувати слово. Той, хто вивчає мову, уявляє подумки картинку або сценку, яка асоціюється з потрібним словом. Абстрактні слова можна заучувати за допомогою цього методу шляхом їх прив'язування до якогось зорового образу. Наприклад, запам'ятати потрібно слово *die Gabel – граблі*. Учень уявляє собі такий образ: *велетень Габель їсть граблями*. Якщо Вам потрібно запам'ятати слово *die Brille*, що означає, *окуляри*, уявляємо картинку: Вам зробили нечуваної щедрості подарунок: окуляри, але не прості і навіть не золоті, а *діамантові. Точніше, замість скла – два величезних діаманти*. Інші приклади: німецьке слово *das Tier* (тварина) надзвичайно схоже на українське слово «тир». Ситуація: *Ви із задоволенням відвідуєте тир і стріляєте в намальованих тварин*; *Bratkartoffeln* (смажена картопля) – співзвучне з «брат» і «картопля» (подумки малюємо картинку: *фотографія брата, у якого замість голови картопля і замість капелюха пательня*).

Зрозуміло, що у кожного можуть бути різні образи, оскільки життєвий досвід у людей різниться. Відмінність цього методу від методу локусів полягає в тому, що при візуалізації для кожного слова потрібно уявляти подумки якусь картинку або сценку. При використанні методу локусів усі слова прив'язуються до якогось знайомого місця, по якому ми ніби здійснюємо уявну прогулянку.

3. Для запам'ятовування правил визначення роду іменників за словотворчою формою можна використати прийом ***«квазі»*** – латинське слово, яке означає «як». Квазіслова – це несправжні, вигадані слова, яких немає в мові. Завдяки цьому простому прийому люди, які вивчають німецьку мову, набагато краще засвоюють, наприклад, *артиклі, der, die, das.* У німецькій мові є особливе правило: рід іменника визначають по закінченню слова.

Іменники з цими закінченнями завжди:

чоловічого роду (der): -or, -ling, - (i) smus, -ig;

жіночого роду (die): -ung, - keit, -schaft, -ik, -ion, -heit, -ei;

середнього роду (das): -chen, -ma, um, -ment, -lein, -tum.

Для того щоб запам'ятати ці закінчення, ми з'єднаємо їх так, що отримаємо слово, яке можна вимовити. І до цього слова ми вигадаємо невеличку історію, також додатково можна намалювати картинку (подумки або реально).

– *der Ig-ling-or- (i) smus* (можна уявити: вірус з голками, як у їжака (це допоможе потім згадати перший склад назви цієї бактерії: іг-лінг...), який прилип до багатьох слів чоловічого роду в німецькій мові);

– *die Heit-ung-keit-ei-schaft-tion-(i)tät-ik* (уявляємо жінку – вченого (всі слова жіночого роду) в інституті, який називається die Heit-ung-keit-ei-schaft-tion-(i)tät-ik. Там вона проводить дослідження зі створення вакцини проти вірусу Іглінгорізмус;

– *das Tum-chen-ma-ment-um-lein* (в нашій уяві може постати казкова фея середнього роду, яку так називають, і вона допомагає жінці-вченому. Ця маленька істота схожа на туман: підказавши потрібний артикль, одразу ж розчиняється в повітрі. Так можна легко згадати перший склад слова: Тум-хен-ма-мент-ум-ляйн).

Г. Словесний, або вербальний, метод

1. ***Групування або семантична класифікація.*** Оскільки згрупована інформація легше зберігається і вилучається з довготривалої пам'яті, класифікація слів за різними факторами полегшує і їх «воскресіння» в пам'яті [17]. Припустимо, якщо потрібно запам'ятати такі слова, як *Äpfel, Tomaten, Bananen, Tee, Käse, Mineralwasser, Gurken* і так далі, то їх краще поділити і завчити за такими категоріями: *Lebensmittel: Obst (Äpfel, Birnen, Bananen...), Gemüse (Kartoffel, Gurken, Tomaten...), Getränke (Tee, Kaffee, Mineralwasser, Saft), Milchprodukte (Milch, Quark, Käse...) usw*. При запам'ятовуванні слів таким чином створюється можливість легше пригадати вивчене, оскільки, згадуючи одне слово, можна згадати і всі інші.

2. ***Оповідний ланцюжок.*** Цей метод полягає в зв'язуванні студентом слів у розповідь. Спочатку він асоціює слова, що запам'ятовуються з темою або темами, а потім з'єднує їх, вигадуючи розповідь, що містить ці слова. Цей метод особливо добре підходить для студентів високого рівня володіння мовою.

Наприклад, якщо вам потрібно запам'ятати дієслова, які утворюють *Perfekt із sein: sein, werden, bleiben, folgen, begegnen, gelingen, misslingen, passieren, geschehen*, ви можете вигадати таку розповідь, в якій будуть використовуватися всі ці слова-винятки: *Ich bin Detektiv. Heute bin ich in der Stadt gewesen. Ich bin einem Mann gefolgt. Es ist dunkel geworden. Plötzlich ist mir mein Freund begegnet. «Was ist passiert?» – wollte er wissen. – «Warum bist du nicht zu Hause geblieben? Es ist mir nicht gelungen, dich telefonisch zu erreichen.» Endlich bin ich meinen Freund losgeworden. Es ist nichts Schlimmes geschehen. Aber meine Verfolgung ist misslungen!*

Або інший приклад, для того, щоб запам'ятати іменники середнього роду, які утворюють множину за допомогою нетипового для цього роду суфікса *-en: das Auge, das Bett, das Ende, das Hemd, das Interesse*, слід намалювати подумки або реально картинку: на кінці ліжка лежить сорочка, з кишені якої визирає око, в зіниці якого написано слово «інтерес».

Навіть якщо цей асоціативний ланцюжок буде безглуздий, вивчити ряд слів буде набагато легше, швидше і веселіше.

3. Для початкового рівня володіння мовою підійде використання так званих ***ослиних містків*** (Eselsbrücken). Наприклад, потрібно запам'ятати планети Сонячної системи. Ми придумуємо зв'язне речення, кожне слово в якому починається з тієї букви, з якої починається назва планети Сонячної системи: *Mein Vater erklärt mir jeden Sonntag unsere neun Planeten.* Послідовність планет отримуємо за першою буквою кожного слова в реченні: *Merkur, Venus, Erde, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, Pluto.*

4. ***Техніка мелодизації і ритмування***. Проспівування мовного кліше або стійкого словосполучення на відому, просту мелодію. Так, на мотив «У лісі народилася ялинка» легко завчити і засвоїти відмінювання дієслова *sein: ich bin, du bist, er / sie / es ist; wir sind, ihr seid, sie sind.* На мелодію пісні «Лауренціу» легко вивчити дні тижня.

5. ***Техніка складання римовок*** підходить для запам'ятовування різноманітних слів, правил та винятків, наприклад:

Фонетичних:

Vor l, m, n und r, das merke ja, steht meistens das Dehnungs-h.
Nach l, m, n, r, das merk dir ja, steht nie tz und nie ck.

Граматичних:

1) -chen und -lein machen alles neutral und klein.
2) Regelmäßige Verben tun nicht weh, vorne ge- und hinten -t.
Bei Verben auf -ieren kann nichts passieren: ohne ge-, aber hinten -t.
3) Bis, durch, gegen, ohne, um, für – öffnen dem Akkusativ die Tür.
4) Aus, bei, mit, nach, seit, von, zu - fordern Dativ immerzu!
5) Über, unter, vor und zwischen,
an, auf, hinter, neben, in
Nehmen Dativ nach dem «wo?»
Und Akkusativ nach «wohin?»

6. ***Техніка складання акронімів*** (або абревіатур), наприклад сурядних сполучників: ADUSO – *aber, denn, und, sondern, oder*.

Д. Метод фізичних реакцій.

Студент робить різні рухи своїм тілом, які вказують на значення слова. Якщо потрібно запам'ятати, наприклад, слово *auf Zehenspitzen*, він може стати навшпиньки і пройтися так по кімнаті. Цей метод може також бути і уявним, тобто людина може уявити, як вона рухається навшпиньки. Таким шляхом легко запам'ятовуються прийменники з давальним і знахідним відмінками, якщо їх заучувати, супроводжуючи жестами в римі, наприклад: *in, an, auf, über, unter, neben, zwischen, hinter, vor.* Жести передають переклад прийменників. Коли значення слова або речення розігрується, то воно легше і сприймається, і запам'ятовується.

Різновидом методу фізичних реакцій є метод ***фізичних відчуттів***. Для цього потрібно асоціювати нове слово з якимось фізичним відчуттям. Наприклад, можна відчути холод при вивченні слова *der Kälte*.

Мнемонічні прийоми можуть бути дуже ефективними і підвищити мотивацію та інтерес студентів до вивчення іноземної мови. Однак є деякі моменти, які слід враховувати:

1) бажано, щоб самі студенти знаходили для себе мнемонічні прийоми. Якщо цього не відбувається, тоді викладач пропонує їм певний метод;

2) нерідко для певних слів неможливо використовувати якісь мнемонічні прийоми. Для деяких слів непросто підібрати, наприклад, ключове слово. До того ж студенти відрізняються один від одного відповідно до їх здібностей. Для одних можуть бути більш ефективними прийоми образності, а для інших – словесні (вербальні). Для ефективного використання мнемонічних прийомів необхідне особливе поєднання процесів, а отже, викладачам слід використовувати різні способи одночасно;

3) застосування певних прийомів мнемоніки вимагає і певного рівня знань. Студентам з різним рівнем знань можуть бути потрібні і різні прийоми. Студентам з високим рівнем, наприклад, більше підходять вербальні, а не зорові методи;

4) студентів слід підтримувати у виборі своїх власних прийомів;

5) коли методи обрані, викладачеві слід пояснити і самі методи, і їх значення і ефективність.

Х. Шпербер, який розробляв проблему використання мнемотехніки в навчанні німецької мови як іноземної, встановив, що чим більше органів почуттів задіяно в процесі навчання, тим краще ми запам'ятовуємо інформацію [19]. Для запам'ятовування використовуються можливості мислення (особливо образного), уяви та уваги. Це означає, що ми повинні підключати логіку і фантазію, щоб зберегти в пам'яті інформацію.

Досліджень проблеми використання мнемонічних прийомів для запам'ятовування іншомовної лексики було проведено не так багато. Проте встановлено, що їх використання істотно підвищує рівень збереження в пам'яті слів іноземної мови порівняно з іншими методами навчання.

Таким чином, можна зробити висновок, що у вітчизняній і зарубіжній методичній літературі однією з основних проблем на цей час є робота над лексикою. Недостатній словниковий запас викликає почуття невпевненості у студентів і небажання говорити іноземною мовою. Таким чином, одним з основних завдань на заняттях є розширення словникового запасу студентів. Щоб якось допомогти їм вирішити цю проблему, викладачі іноземної мови можуть спробувати використовувати мнемонічні прийоми, оскільки вони дуже корисні для поліпшення запам'ятовування і згадування необхідної для вивчення лексики, скільки мнемотехніка базується на візуалізації, фантазії, логіці, емоціях, трансформації, локалізації, асоціації, дозволяючи використовувати різні способи запам'ятовування мовного матеріалу: візуальний (з опорою на друкований текст), аудитивний (з опорою на лунаючий текст), мовленнєвий (повторюючи вголос), асоціативно-образний (з опорою на предмет або уявний образ предмета), комбінований (з опорою на текст, малюнок і фонограму), ритмічний (з музикою, жестами, рухами тощо), емоційний (голосно і тихо, весело і сумно тощо). Звичайно, мнемонічні прийоми не можуть замінити існуючі підходи до навчання іншомовної лексики, але вони мають виконувати допоміжну функцію на занятті. Експерименти з використання мнемонічних прийомів у навчанні іноземних слів показують їх корисність. Однак вивчення нових слів ізольовано – справа марна. Отже, використовувати такі прийоми краще в процесі контекстуального вивчення лексики, а їх вибір залежить, перш за все, від рівня знань, наявних у студентів.

Список використаної літератури

1. Баддли А. Память / А. Баддли, М. Айзенк, М. Андерсон. – СПб.: Питер, 2011. – 560 с.

2. Васильева Е.Е. Суперпамять для всех / Е.Е. Васильева, В.Ю. Васильев. – М.: Апрель; Хранитель, 2006. – 223 с.

3. Выготский Л.С. Память и ее развитие в детском возрасте / Л.С. Выготский // Собрание сочинений: в 6 т. – М.: Педагогика, 1982. – Т. 2. – С. 381–395.

4. Гарибян С.А. Активизация мышления, развитие памяти / С.А. Гарибян. – Ереван: Изд-во ЦК КП Армении, 1989. – 54 с.

5. Жизневская Л.В. Лексикология современного английского языка / Л.В. Жизневская. – Новополоцк: ПГУ, 2008. – 139 с.

6. Занков Л.В. Память / Л.В. Занков. – М.: Учпедгиз, 1949. – 167 с.

7. Зиганов М.А. Мнемотехника / М.А. Зиганов, В.А. Козаренко. – М.: Образование, 2000. – 300 с.

8. Зинченко П.И. Непроизвольное запоминание / П.И. Зинченко – М.: МГУ, 1981. – 310 с.

9. Козаренко В.А. Учебник мнемотехники. Система запоминания «Джордано» / В.А. Козаренко. – М.: Самиздат, 2007. – 350 с.

10. Колкова М.К. Обучение иностранным языкам / М.К. Колкова. – СПб.: Каро, 2003. – 310 с.

11. Лапп Д. Улучшаем память – в любом возрасте / Д. Лапп. – М.: Мир, 1993. – 240 с.

12. Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти / А.Р. Лурия. – М.: ЕЙДОС, 1994. – 102 с.

13. Матюгин И.Ю. Школа ейдетики. Зрительная, тактильная, обонятельная память / И.Ю. Матюгин. – М.: ЕЙДОС, 1994. – 480 с.

14. Солсо Р.Л. Когнитивная психология / Р.Л. Солсо. – М.: Тривола; Либерия, 2002. – 600 с.

15. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2015. – 718 с.

16. Baddeley A.D. Essentials of Human Memory / A.D. Baddeley. – Hove, East Sussex: Psychology Press, 1999. – 368 p.

17. Carney R.N. Mnemonic Instruction with a Focus on Transfer / R.N. Carney // Journal of Educational Psychology. – 2000. – Vol. 92. – Issue 4. – P. 783–790.

18. Oxford R.L. Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know / R.L. Oxford. – N.-Y.: Newbury House, 1990. – 342 p.

19. Sperber H.G. Mnemotechniken im Fremdsprachenerwerb mit Schwerpunkt «Deutsch als Fremdsprache» / H.G. Sperber. – München: Iudicium, 1989. – 344 S.

20. Thompson I. Memory in Language Learning / I. Thompson // Learner Strategies in Language Learning / ed. by A. Wenden, J. Rubin. Englewood Cliffs. – N.-Y.: Prentice-Hall, 1987. – P. 43–56.